נלמוד סתום מן המפורש (תנ') דתניא בשלש קופות של שלש שלש סאין שהן תשעה סאין שהן עשרים ושבע סאין תורמין את הלשכה וכתוב עליהן אל"ף בי"ת גימ"ל מפני מה כתוב עליהן א' ב' ג' לומר [א]מסתפק מן הראשונה קודם לשניה [ב]ומן השניה קודם לשלישית תמן תנינן המוציא[ג] יין *כדי מזיגת הכוס רבי זעירא שאל את רבי יאשיה (א)כמה שיעורן של כוס א"ל נלמד סתום מן המפורש דתני ר' חייא [א]ארבע[ד] כוסות שאמרו [ה]ישנן רביעית של יין באיטלקי אמר רבי יוסי בר אבין משום רבי יוחנן דרבי יהודה היא דתני מים[ו] כדי גמיע ר' יהודה אומר כדי לשוף בהן את הקילור (נ"א ר' יהודה אומר כדי מזיגת הכוס) יין כדי גמיע ר' יהודה אומר כדי מזיגת הכוס מזוג בכמה נשמעינה מן הדא מים כדי גמיע ר' יהודה אומר כדי לשוף בהן את הקילור (נ"א ר' יהודה אומר כדי מזיגת הכוס) יין כדי גמיע ר' יהודה אומר כדי מזיגת הכוס הדא אמרה מזוג כדי מזיגת הכוס כמה שיעורן של כוס רבי אבין אמר טיטרטון ורביע מהו לשתותן בכרך אחד (ב)מדאמר רבי מנא אמר רבי יוסי הלל[ז] אם שמען בבית הכנסת יצא הדא אמרה אם שתאן בכרך אחד יצא מהו לשתותן *[ח]בפיסקן [ב] כלום אמרו שישתה לא כדי שישתה ולא שישתכר אם שתה בפיסקן אף הוא אינו משתכר מהו לצאת ביין של שביעית תני רב אושעיא יוצאין ביין של שביעית מהו לצאת בקונדיטון מדתני בר קפרא קונדיטון כיין [ט]הדא אמרה יוצאין ביין קונדיטון מהו לצאת ביין מזוגין מדתני[י] רב חייא [כ]ארבעה כוסות שאמרו יוצאין בהן בין חיין ובין מזוגין ובלבד שיהא בהן טעם ומראה יין אמר רבי ירמיה מצוה[ל] לצאת ביין אדום שנאמר [1]אל תרא יין כי יתאדם כי יתן בכוס עינו וגו' [ג]תאני[מ] מבושל כמתובל מהו לצאת ביין מבושל אמר רבי יונה [נ]יוצאין ביין מבושל רבי יונה לטעמיה דרבי יונה כד הוה שתי ארבע כסי דפסחא הוה חזיק רישא עד חגא חמיתיה[ס] חדא מטרוניתא אפוי נהירין אמרה סבא סבא חדא מהני תלת מלין אית בך א: דשתוי חמרא את או דמלוי בריבית את או דמגדל חזירי את א"ל תיפח רוחא דההיא איתתא דחדא מאלין תלת מיליא לית בי אלא אולפני שכיח לי דהכי כתיב [2]חכמת אדם תאיר פניו ר' אבהו אתי לטבריא חמוניה תלמידוי דר' יוחנן אפוי נהירין אמרון [ע]תלמידים לרבי יוחנן אשכח רבי אבהו סימא אתא לגביה אמר ליה מאי אורייתא חדתא שמעת א"ל תוספתא עתיקא קרא עליה חכמת אדם תאיר פניו א"ר חנין לוגא[פ] דאורייתא תמונתא עתיקא דמורייסא דציפורי א"ר יונה וחכמנא לה (דב"ש) דבית רבי ינאי הוה מכילין בה דבש [ד]תני חצי שמינית טברניה הישנה

---

*] מהו לשתותן בפוסקין. פוסקין הוא שם כלי המחזיק כמה רביעית וכן הוא בהדיא בילקוט אסתר (בשם מדרש אבא גוריון) על פסוק והשתיה כדת ח"ל א"ר לוי כך היה מנהגם של אנשי פרס היה להם כוס גדול מחזיק ארבעים שמיניות והוא נקרא פוסקא והם מתקנין בו לכל אחד ואחד כו' עכ"ל הילקוט. (עקרי דינים סימן י"ט בשם מקום שמואל סימן ב"ו אות כ"ט):

קרבן העדה

תהא מכילה הקופה: **נלמד סתום מן המפורש.** דבמתניתין תנן בקופות של ג' ג' סאין היו תורמין ה"ה קופות דמפנין בשל ג' סאין איירי: **תני בג' קופות וכו'.** על אותן קופות שתרמו בהן כראשונה מן הלשכה קאי ובדפרישית במתניתין וקאמר שהן היו של ט' סאין כל אחת ומהן היו תורמין ג' פעמים ג' קופות של ג' ג' סאין כפירוש הרמב"ם: **לומר ליספק וכו'.** כדפרישית במתניתין: **תמן תנינן.** בשבת פרק המוציא יין כמה הוא שיעורן של כוסות. כוס הנזכר במתניתין כמה שיעורו: **ישנן רביעית של יין האיטלקי.** דלכל כוס סגי ברובע רביעית יין כדי שימזגנו ויעמוד על רביעית דכל חמרא דלא דרי על [תדן] תלת מיא לאו חמרא ה"ה כוס דמתניתין בכוס של רובע רביעית איירי: **מוזג בכמה.** יהא חייב מי בעינן רביעית שלם או סגי בכדי גמיעה (בפחות מזה): **מים רי"א כדי מזיגת הכוס.** והיינו ג' חלקי רביעית ה"נ במזוג שיעורו בכדי גמיעה: (אמר המגיה ובמסכת שבת כתב הבעל קרבן העדה וז"ל הכא אמרה מזוג כדי מזיגת הכוס. וה"פ כלכך בני אדם למזוג והיינו רביעית שלם דאי ס"ד בפחות מרביעית א"כ ביין סגי בפחות מרובע רביעית שהרי אם ימזגנו עם מים יהיה לו שיעור חשוב אלא ודאי דרביעית שלם בעינן): **כמה הוא שיעורן.** של כוסות. אני סאין ידוע לנו שיעורו של רביעית האיטלקי כמה נשער כוס של פסח: **טיטרטון ורביע.** מדה ששמה טיטרטון כולה ועוד רביעית המדה הזאת תוסיף עליה ומתמלא רביעית של תורה שלם: **מהו לשתותן.** כל הארבע כוסות בכרך אחד בזה אחר זה בלי הפסק ביניהם: **בהלל.** של לילי פסחים אם שמעה בבית הכנסת שכן היה מנהגם לומר הלל בלילי פסחים בבהכ"נ וכר למקדש שאמרו הלל בשעת עשיית הפסח בבה"מ וקאי"י אם כיון לבו לצאת בקריאה זו יצא וא"צ לאומרו עוד בביתו: **הדא אמרה.** זאת אומרת שאם שתאן בבת אחת יצא שהרי אין דבר מפסיק בין שלישי לרביעי: **מהו לשתותן מפוסקין.** פירוש מהו שיהא מותר להפסיק בשתיית כוס אחד כמה פעמים: **ה"ג כלום אמרו שישתה לא שישתכר: אם שותה הוא מפוסקין אף הוא אינו משתכר.** אבל אם ישתה בפעם אחת ודאי הוא משתכר דיין מגרונו שבע: **מהו לצאת ביין של שביעית.** כיון דלא קרינן ביה לכם וקס"ד דארבע כוסות בעינן לכם כמו מצה וכי היכי דאין יוצאין במצה כן אין יוצאין בארבע כוסות או לא: **בקונדיטון.** יין שיש בו בשמים: **מהו לצאת מוזגין.** יותר מג' חלקים: **והוא שיהא בהן טעם יין.** משמע דאפילו עד ששה חלקים מים יוצאין בו: **ה"ג מבושל כדי סבל.** צריך שיהא מבושל שיתן בו הבישול טעם כתבלין אבל מבושל יותר מדאי לא: **וחזיק רישיה.** וכאיב ליה ראשו עד עצרת לכך הכביר במבושל שאינו מזיק כל כך: **ממטיא וכו'.** ראתה אותו אשה אחת משרי ארמיים שפניו מאירין: **חדא מן תלת וכו'.** א' מג' דברים אלו בך: **או מלוה ברבית.** שאין לו דאגת פרנסתו: **או מגדל חזירין.** שמרויח הרבה: **אלא אולפני שכיח לי.** תלמודי מצוי בידי. ל"א שמצוי לו לחדש דברים בתורה והן מאירין פניו: **חמוניה.** ראו אותו: **אשכח רבי אבהו.** מצאה לכך פניו לצוהין: **תוספתא עתיקא.** תוספתא ישנה שלא ראה אותה מימיו אלא וראה בה דברים חדשים ושמח בה: **לוגא דאורייתא.** לוג הכתוב בתורה: **תמונתא וכו'.** מדה הישנה שמודדין בה המוריים בצפורי: **הכים אנא לה.** מכיר אני המדה הזאת ודבית רבי ינאי מודדין בה דבש ה"ג ודבית רבי ינאי: **תני שמינית.** מדת טבריה הישנה היא רביעית של תורה:

ריבב"ן

לא בפרגוד חפות. לשון חפת חלוקו מלבוש שיש לו שפה שמא יחשדוהו שמצניע שם מכסף הלשכה: **מעון הלשכה.** שנהנה מן ההקדש העני: תניא בתוספתא בפ"ב הנכנס לתרום את הלשכה מפשפשין בו בכניסה וביציאה ומדברין עמו משעה שנכנס ועד שעה שיוצא ופריך בירושלמי וימלא פומיה מוי פי' שלא יוכל להניח כסף בפיו אמר ר' תנחומא מפני הברכה שצריך לברך בשעה שמפריש תרומה בקופות להפריש תרומה ואם היה בפיו מוי לא היה יכול לברך משום שנאמר ימלא פי תהלתך: **תני הגזברין היו מפשפשין בקלקין.** פי' היו בודקין בשער ראשו שמא הצניע שם כסף: **תני ר"מ אומר קווץ לא יתרום מפני החשד.** פי' קווץ מל' קווצותיו תלתלים:

תקלין חדתין

קופות. דתמן: **סתום.** קופות דתמן: **מן המפורש.** קופות דהכא מפורש שהן של ג' סאין: **דתני ג' קופות כו' שהן ל"ו סאין.** מפרש כמה עולה סכום כל הג' פרקים לאורויי שכל הסכום צריך לגמור על קרבנות וקודם שיוגמר אינם רשאים לשקול או להחזיר לשירים לר"מ: **ולמה כתוב אב"ג.** על הג' קופות: **אין מספק.** אינו גומר סיפוקו: **קודם לשלישית.** ומשלישית גומר כל אשר בה וא"כ חוזר לשניה ולראשונה כדלקמן: **תמן תנינן.** שבת ע"ו: **המוציא יין כו'.** מייתי לה איידי דמפרש להני סתומים מהמפורשים: **של כוס.** דתמן: **שאמרו.** בליל פסח: **אחד חי ואחד מזוג גרסתן.** והכי אמר בבבלי פסחים (דף קח:) וטעמא דבציר מרביעית לא חשיב שתיה: ה"ג **כמה שיעורן של כוסות.** איידי דמזכיר כוסות דפסח מהדר לפרושי סוגיא דכוסות: **טורטין.** שם מדה ידועה להם שהיא מחזקת רביעית: **בכרך א'.** בלא הפסק ביניהם אלא שתאן רצופין אי בעינן דוקא הפסק שיהא ניכר ארבעתן כיון שתקנום נגד ד' גאולות או לא: **יצא.** אם שמע בבהכ"נ הלל בליל פסח א"צ לומר בביתו ואין דבר מפסיק בין כוס ג' לד' ושותן רצופין ויצא: **בפוסקין.** לשון הפסק. וגירסת הגאונים בפיסין (כמו גב"ג) בפיסין ארחי והוא לשון חני בהפסק מועט בשתיית הכוס. ומשום דאמרינן (שיטה מ"ע ד') כי שבע אינש תמרא מגרוניה שבע ע"י שפותיהו בגמיעות גסות וגרון מלא הוא משביע ולא ע"י שתיית מרובה שמכניס יין הרבה במעיו ע"י גמיעות דקות ואינו כאוכלין ששובע שלהם בא ממילוי כרס ולהכא דברכתא משום חיבוב מצוה צריך לגמוע לכך שביעה משא"כ בהפסק: **כדי שישתה לא שישתכר.** תקנת חכמים רק שישתה ולא שלא ישתכר כדאמר בבבלי פסחים ירושלמי בין ג' לד' לא ישתה למה כדי שלא ישתכר אם שתה בפוסקין אף הוא אינו משתכר: **מהו לצאת ביין של שביעית.** דיין של שביעית אסור ליהנות בו כשהגיע זמן הביעור אלא צריך להפקירו אף דיש לומר מצות לאו ליהנות ניתנו ואולי מצוה היא דחייבו אף לעני למכור כסותו בשביל ד' כוסות וכן לנסים החמירו בו כמו בעיקרי מצוה: **בקונדיטון.** אם הוא כמו יין לפי שיש בו בשמים: קונדיטון כיין. לכל מילי: **ביין מזוג.** מיבעי ליה משום דברים פרק ערבי פסחים בירושלמי מפרשי טעמא דד' כוסות ולחד מ"ד נגד ד' כוסות דפרעה ואקח את הענבים ואשחט אותם אל כוס פרעה וגו' והתם לאו מוזגין או ה"נ שתיקנו נגדם בעינן שלא יהיו מוזגין או דלמא מהאי טעמא דאמר רבנן התם כנגד ד' כוסות כו' קח את כוס היין כו' ודינם כשאר יין שהוא מזוג: **בין חיין בין מוזגין.** בתרין טעמי טעם נגד מי שהוא חוק הרבה ולמוזגין אין בו טעם יין: ומראה נגד מזוג שלפעמים מרוב מזיגת המים נשתנה המראה: **ביין אדום.** לדין יין: ה"ג **של מזוג בכמה.** כמה שיעור מזיגה: **כדי מזיגת הכוס.** ובשבת קי"ל כל המשקין שיעורן ברביעית א"כ מזוג ברביעית. והכא גרסינן לה ולא לעיל מיניה דלאמתי לא אשמועינן דיוצאין במזוג ואיך יפרש שיעורו: ה"ג **מהו לצאת ביין מבושל.** משום דאמרינן בפ"ו דב"ב אין אומרים קידוש היום אלא על היין שראוי לנסך ע"ג המזבח משא"כ מבושל דאינו ראוי לנסך ע"ג המזבח וה"נ אין יוצאין בו. או דלמא הא דממעטינן התם לאו משום גריעותא דהא אמרי' בפ"ב דתרומות רבי התיר לבשל יין של תרומה מפני שמשביחו אלמא דאשתני לעילוי ובנסכים היינו טעמא דבעינן מידי דלא אשתני מברייתו כמו כבש משא"כ מבושל דאשתני ולפי כן מקדשין ויוצאין בו: **מן מה דתני מבושל כמתובל.** וממתובל הוא קונדיטון דב"כ נשמנה ותניא דיוצאין בו הוא הדין ותשיב ה"נ במבושל: **דר"י כד הוה שתי ד' כו'.** מפסח הד' כוסות היה כאיב רישיה עד החג. ומבושל אינו חזק כ"כ וכן קונדיטון: **דשתוי חמרא את.** ויין ישמח לבב אנוש: **מלוה ברבית.** גם כן שמח בעמלו יום ולילה מתרבה הונו בנשך ותרבית: **מגדל חזירי.** גם כן ריוח הרבה: **ליה בי.** דיין מלבד דלא הוי שתי יין משום סברות לא היה יכול לשתות דמזיק ליה וכן ריבית וחזירים אסור לישראל: **אולפן שכיח לי חכמת אדם.** נגד ג' הנ"ל. שהתורה נמשלה ליין שנא' ושתו ביין מסכתי ומשמחת לב האדם כמ"ש פקודי ה' ישרים משמחי לב ומרוותה לעתו ע"י שנעשה כמעיין המתגבר ע"י ריוח חידושי התורה ישמע חכם ויוסף לקח ומתענג על ה' בענג התורה שיפוך הנגע לידוע: **תוספתא עתיקא.** ישנה ולויה מלויה ושמח עליה כמוצא הון רב כי כתיב כל חפצים לא ישוו בה: **לוגא דאורייתא.** לשער בו רביעית: **תמונתא עתיקא.** מדה ישנה שמודדין בה מוריים בצפורי והכי אמרינן לה בבבלי פסחים (קיט א): **וחכימנא.** אני מכיר: ה"ג **דבית רבי ינאי** וכן הוא בירושלמי דפסחים פרק בתרא ושבת פרק ח': **דהוו מכילין.** שהיו מודדין בה דבש:

משנת אליהו

הגדולות שלא נתכרו כלל. וכן היו מכניסין מתוך הלשכה. ומהן היו התרומות ע"ש. והנה כל הסברא שהוכרח להגהם כזה הלחן תגילו לזה קוגיא זו בגירסת הספרים כמה שיעורן של ג' קופות והן מפורשין במתני' ומה זה דקאמר ילמד סתום מהמפורש וע"כ המגילה ג' קופות הגדולות ופירש דעליהן כל השאלה והתשובה. אבל גירסת רבינו מהדירתו לענין דכל הסוגיא והתוספתא נהירין וברורין כתורה והכי הוא שיטת רש"י ותוס' בקדושין נ"ד א' וכ"ה שיטת הרע"ב וכירושלמי דבהם ר"פ מפרש מפורש הר"ש שאל על הקופות דהתם ולא כתב של ג' קופות והשיבו ילמד סתום כו' והוא ממש כגירסת הגר"א וכן מורה סוגיא דהכא דר"ש שאל על מתני' דתפלגא אמריתי כמו כמה שיעורו של כוס כו' ולא היו גלמות רק ג' קופות קטנות של ג' סאין המוזכרין במתני' ונתגלה דקאמר בפרקין מכלן לשלשה פרקים לשלשה קופות כו'. וברים מכילתן דקאמר כולה כאחד היינו כולה כו' ושלשה פרקים משום פומני לדבר כבר פירשנו התם דסוגיה דתמן אליבא דרבי יוסי דסבירא ליה אין תורמין על העי"ל. דלהכי קאמר שם דבני גבל נריכים להשמיע מראשו של חורף ולדידיה הוא דמוכרח לאוקמי הכי דבג' פרקים רק משום פומני ובדפרישית התם. אבל למ"ד תורמין על העי"ל דהוא ר"מ כדתניא בתוספתא כל הני שתמי תמניתא אליביה אולי ולא אמרינן שכולם יביאו כאחד דהא קאמר בגמ' ותוספתא מפורש שבכל פעם הביאו כמתני שלישית היתה עשירה שבכלן כו' ודלקמן אלא דלר"מ לכשמני דבכל התקופות לא היו משמיעין אלא כאחד גולד והטעם הג' פרקים כדי שיתרמו בכל פעם שהביאו דמה שהביאו בר"מ ניסן לא היה מספיק על כל השנה אלא דבר"מ ניסן נריך לתרום תרומה חדשה וכר"מ כרי משום מתמלתה ובדרי טעי וקעיות דבבלי דאמר תדם ויבאו קרבן כו' ומשא"כ לתרוש דבריתא כחודש או יהא תורם אבל חדשי השנה לא אתו הני מתניתא כפשטי' רק ג"כ משום פומני כו' ובג"ל דים מה כיד חכמים לתקן בבהכ"נ ולהשמיעהו לקולי. והרמב"ם פירש מ"ש כולה כאי כו' נ"ל למ"ד תורמין כו' ולא אתי הני סוגיות לדידיה על נכון ולשון התוספתא מגלה למפרע לשיטת רבינו הגדול בפ"ב דשקלים תרם את הלשכה ואמר ה"ז תאי' על כל ישראל וחוזר הקטבלאות מפני שאנשי סוריא באים ושוקלין עליהם (נ"ל תרם ג' קופות של ג' סאין מהלשכה וחוזר בלשכה בקטבלאות והמגילין אח"כ נותנין על הקטבלא) תרם את השניה כו' ושוקלין עליה תרם את השלישית כו' ו' היתה עשירה שבכולם שהיה בה לאיסטרליות של זהב ודרכמונות של זהב. מדקאמר עלי' היינו כשיטת רבינו על הקטבלא שבלשכה כו' וכן דקאמר שלישית היתה עשירה כו' משמע דהכל אלשכה קאי דהקופות גדולות אחן דבר שמי' הכא וגם לא היו עושין רק ללשכה. ושם שמני הקטבלאות ונתעברו השירים. לא היה מתגלי בשל אתפקד שמא יגנעו לתרום ותלא תורמין מן הישנה עכ"ל וזו התוספתא מוכח בקולר בגמ' בפרקין הלכה ד' תני שמע הקטבלאות כו' תרם כראשונה כו' ולגם כל ישראל: **פיינו כר"מ דתורמין על העי"ל שיהא לגולם חלק בקרבנות.** ותו"ש בגמרא נטל מן הראשונה לא"פ שיש בראשונה ניטל מן השניה תני קופות של ג' סאין קאי מדקאמר בהדיא בהלכה זו מפני מה כתוב עליהן אב"ג לומר אין מסתפק מן הראשונה כו' ר"ל שלא יגמור מתנה קודם לראשונה. והיינו כדי שיספיקו לקרבנות גם מן השלישית דאם היה גומר מתחלה כל קופה האי' או לא יגיע לספק מהני' והוא כדי לקיים דרשא דלאחריות אקרא דיסתמכו עלינו וגו' שלישית השקל מכאן לג' קופות. וכ"ה בתוספתא דפ"ב למה כותבין על הקופות אב"ג מפני שמתחלין ומולכין מן הלי שלמה ראשונה מולילין מן הג' כו'. ותרם בתוספתא וצ"ל כמ"ש בגמ' אע"פ שלא שלמה הא' כו' ואח"כ שלמהו הג' כו' שלמו כל הג' כו' שלמה שלמתן. ושלמו שלמתן היינו אם קודם שהגיע פרק הב' שלמו כל הג' קופות שהיו קרבנות מרובים והלוי [illegible]

מסורת הש"ס

א) לקמן, ב) ולא משנייא, ג) שבת עו ב וירושל' שבת פ"ח הלכה א, ד) עי' פסחים קח ב, ה) תוספ' שבת פ"ט, ו) ירושלמי ברכות פ"ח הל"ה, ז) פסחי' קח ב, ח) עי' ב"ב לו ב, ט) נדרים מט א, י) מ"ר קהלת פ' מי כהחכם, כ) לקמן קומי ר"י, ל) פסחי' קט א.

עין משפט נר מצוה

יב א מיי' פרק יח מהלכות שבת הל"ב:

יג ב מיי' פ"ז מחמץ הלכה ט טוש"ע או"ח סימן תעב סעיף ט:

יד ג מיי' שם פ"ח הל"י ובהשגות ובה"מ:

טו ד מיי' פרק כט מהלכות שבת הלכה יד ובהשגות ובה"מ טור שו"ע שם סעיף יב:

טז ה מיי' פרק ז מחמץ הלכה ט:

יז ו טור שו"ע שם סעיף יא:

יח ז טור שו"ע שם סעיף יב וסימן ערב סעיף ח:

נוסחת הבבלי

(א) כמה הוא שיעורו של כוס וכו' דתניא ר' חייא כו' רביעית יין האיטלקי הכוס מזוג בכמה אר"י בר בון כו' נשמעינה מן הדא דתני כו': (ב) מדאמר ר"מ א"ר יוחנן כו':

הגהות הגר"א

[א] ה"ג ארבע כוסו' שאמרו ישנן רביעית יין האיטלקי א' חי וא' מזוג כמה שיעורן של כוסות וכו' ומן א"ר יוסי וכו' עד ר' אבין אמר טורטין נמחק. וכ"ה בבבלי בפסחים: [ב] נ"ל כלום אמרו אלא שישתה לא שישתכר אם שתה וכו': [ג] ה"ג אל תרא יין כי יתאדם וגו' ושל מזוג בכמה נשמעינה מן הדא המוציא יין כדי מזיגת הכוס מהו לצאת ביין מבושל א"ר יונה מן מה דתני מבושל כמתובל יוצאין ביין מבושל ר' יונה לטעמיה וכו'. הכא גרסינן שפיר ושל מזוג בכמה ולא לעיל מינה משום דלאתי לא שמעינו דיוצאין ביין מזוג ואיך יפרש שיעורו: [ד] ה"ג דבית ר' ינאי הוו מכילין בה דבש ולמה קרי לה עתיקא וכו'. והשאר שבינתים נמחק וכ"ה בירושל' דפסחים פ' בתרא ושבת פ"ח:

תורה אור השלם

1. אל תרא יין כי יתאדם כי יתן בכוס עינו יתהלך במישרים: משלי כג לא

2. מי כהחכם ומי יודע פשר דבר חכמת אדם תאיר פניו ועז פניו ישנא: קהלת ח א